

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17.06.1998, sp. zn. 6 Tvo 126/98, ECLI:CZ:NS:1998:6.TVO.126.1998.1

Číslo: 58/1999

Právní věta: V řízení před soudem je oprávněným subjektem podle § 71 odst. 5 tr. ř. k podání návrhu na prodloužení vazby podle § 71 odst. 3 tr. ř. předseda senátu, jemuž věc byla podle rozvrhu práce přidělena k vyřízení (projednání a rozhodnutí), a pokud je takový předseda senátu dlouhodobě nepřítomen, může tak učinit předseda senátu, jemuž věc byla přidělena v rámci přesunu agendy opatřením předsedy soudu podle § 2 odst. 2, 4 vyhl. č. 37/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Postavení předsedy a místopředsedy soudu jako orgánů státní správy soudu nezakládá jejich oprávnění k podání takového návrhu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.06.1998

Spisová značka: 6 Tvo 126/98

Číslo rozhodnutí: 58

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vazba

Předpisy: 141/1961 Sb. § 71 odst. 3
§ 2 odst. 4
§ 71 odst. 5 37/1992 Sb. § 2 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 58

V řízení před soudem je oprávněným subjektem podle § 71 odst. 5 tr. ř. k podání návrhu na prodloužení vazby podle § 71 odst. 3 tr. ř. předseda senátu, jemuž věc byla podle rozvrhu práce přidělena k vyřízení (projednání a rozhodnutí), a pokud je takový předseda senátu dlouhodobě nepřítomen, může tak učinit předseda senátu, jemuž věc byla přidělena v rámci přesunu agendy opatřením předsedy soudu podle § 2 odst. 2, 4 vyhl. č. 37/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Postavení předsedy a místopředsedy soudu jako orgánů státní správy soudu nezakládá jejich oprávnění k podání takového návrhu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. 6. 1998 sp. zn. [6 Tvo 126/98](#))

Nejvyšší soud České republiky zrušil k stížnosti obžalovaného usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 5. 1998 sp. zn. 2 Ntv 15/98 a sám znovu rozhodl tak, že návrh na prodloužení vazby

obžalovaného podle § 71 odst. 3 tr. ř. a contr. zamítl.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 5. 1998 sp. zn. 2 Ntv 15/98 byla podle § 71 odst. 3 tr. ř. prodloužena vazba obžalovaného J. M. do 9. 10. 1998.

V zákonné lhůtě podal proti tomuto usnesení stížnost obžalovaný, a to jednak sám a jednak prostřednictvím svého obhájce. Ve své vlastní stížnosti poukazuje na rozpornost v postupu vrchního soudu, když na jedné straně omlouvá ponechání jeho případu soudci Mgr. F., který je dlouhodobě nemocen, a na straně druhé konstatuje, že pro případ nadále trvající pracovní neschopnosti předsedy senátu bude nutné tento případ přidělit senátu jinému. Dále obžalovaný zpochybňuje objektivnost předsedy senátu, který je podle jeho názoru vůči němu jako cizímu státnímu příslušníkovi zaujat. Taktéž zdůrazňuje okolnost, že odsuzující rozsudek soudu prvního stupně byl v odvolacím řízení zrušen, z čehož vyvozuje, že celá obžaloba byla zinscenována orgány policie a do rozsudku byla pouze přepsána. V další části své stížnosti pak obžalovaný zpochybňuje v napadeném usnesení deklarované vazební důvody podle § 67 písm. a), c) tr. ř.*) V závěru proto žádá o důkladné prostudování spisového materiálu a nezaujaté posouzení celé věci.

Obhájce obžalovaného rovněž brojí zejména proti důvodům týkajícím se tzv. vazby předstížené a současně poukazuje na přetrvávající pochybnosti ohledně viny obžalovaného, což bylo vyjádřeno i rozhodnutím odvolacího soudu. Zásadně pak nesouhlasí, že by byly splněny zákonné podmínky pro další prodloužení vazby podle § 71 odst. 3 tr. ř. V případě obžalovaného nejde o tak složitou záležitost, aby ji nebylo možné vyřídit ve dvouleté vazební lhůtě. Jediné důvody, které k prodlužování celého řízení vedly, jsou na straně soudu. Od 16. 2. 1998, kdy předseda senátu onemocněl, se ve věci nekonalo žádné řízení a okresní soud zůstal nečinným. Vzhledem ke všem těmto skutečnostem má zato, že by napadené usnesení vrchního soudu mělo být zrušeno.

Nejvyšší soud z podnětu podané stížnosti podle § 147 odst. 1 tr. ř. přezkoumal správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že podaná stížnost je důvodná, ale též z jiného důvodu, než na který je ve stížnosti poukazováno.

V první řadě je nutné zdůraznit, že Nejvyšší soud se nezabýval otázkou případné viny či nevinu obžalovaného za činy, pro které je proti němu vedeno trestní stíhání, protože mu to v této fázi řízení, kdy je posuzována pouze důvodnost dalšího prodloužení vazební lhůty nad dva roky, nepřísluší. Námitky, které stěžovatel orientoval k této problematice, tedy nemohly být brány v úvahu a je třeba aby byly směřovány soudu prvního stupně, který o vině obžalovaného bude znovu rozhodovat.

Otázka, na kterou ale Nejvyšší soud musel soustředit svoji prvotní pozornost, byla, zda návrh na prodloužení vazby obžalovaného byl po formální stránce podán včas a osobou k tomu oprávněnou. Jak bylo z předloženého spisového materiálu zjištěno, samotný návrh byl podán v zákonné patnáctidenní lhůtě, jak to vyžaduje ustanovení § 71 odst. 6 tr. ř., ale k jeho podání nedošlo subjektem, jenž je předpokládán ustanovením § 71 odst. 5 tr. ř. Podle tohoto ustanovení návrh na prodloužení lhůty podle odst. 3 (vazební lhůty nad dva roky) podává v řízení před soudem předseda senátu a v přípravném řízení vrchní státní zástupce.

V předmětné věci probíhá řízení před soudem, a proto k podání návrhu byl oprávněn pouze předseda senátu. Byť trestní řád nekonkretizuje, o jakého předsedu senátu by mělo jít, z povahy, ale i z logiky věci vyplývá, že musí jít o předsedu senátu toho soudu prvního nebo druhého stupně, kterému je věc přidělena k vyřízení, tedy jinými slovy k projednání a k rozhodnutí. Tento názor respektuje zásadu zakotvenou v Listině základních práv a svobod, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, přičemž příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny). U Obvodního soudu pro

Prahu 1, který je věcně i místně příslušný k projednání předmětné trestní věci, byla tato věc podle rozvrhu práce přidělena k vyřízení předsedovi senátu Mgr. F. Pod jeho vedením pak ve věci probíhalo řízení až do dne 23. 1. 1998, kdy vypracoval návrh na prodloužení vazby obžalovaného nad dva roky a spis postoupil Vrchnímu soudu v Praze. Dne 19. 2. 1998 byl Obvodnímu soudu pro Prahu 1 vrácen Nejvyšším soudem trestní spis spolu s rozhodnutími tohoto soudu a Vrchního soudu v Praze, z nichž vyplývalo, že obžalovanému byla lhůta vazby pravomocně prodloužena do 9. 6. 1998. Týmž datem 19. 2. 1998 je pak opatřen ve spise založený protokol o hlavním líčení, z něhož je pouze patrné, že z důvodu nemoci předsedy senátu a též proto, že spis je u Nejvyššího soudu, se hlavní líčení odročuje na neurčito. Dalším a jediným úkonem, který se ve spise po jeho vrácení obvodnímu soudu nachází, je až další návrh na prodloužení vazby obžalovaného podle § 71 odst. 3 tr. ř. ze dne 25. 5. 1998 podaný místopředsdkyní jmenovaného obvodního soudu.

Z jeho obsahu lze mimo jiné zjistit, že předseda senátu nastoupil pracovní neschopnost dne 16. 2. 1998 s tím, že tato nebude trvat dlouho. V průběhu léčby dne 25. 3. 1998 ale sdělil, že půjde o delší pracovní neschopnost. V této době byla zvažována možnost přidělit věc k vyřízení jinému předsedovi senátu podle ustanovení § 2 odst. 2 vyhl. č. 37/1992 Sb. S přihlédnutím k obtížnosti věci by ale jiný předseda senátu nemohl v době do 9. 6. 1998, kdy končí prodloužená vazební lhůta, celé trestní řízení ukončit, neboť by musel provést hlavní líčení znovu. Z tohoto důvodu tedy nebyla věc přidělena jinému předsedovi senátu.

K celému postupu lze uvést to, že v důsledku nesprávného vyhodnocení konkrétní situace nedošlo k přijetí organizačního opatření, které bylo možné a nutné přijmout, a tím byl postup podle již zmiňovaného ustanovení § 2 odst. 2 vyhl. č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, v platném znění. Podle něj v případě dlouhodobé nepřítomnosti soudce určí předseda soudu rozsah přesunu agendy do jiného oddělení. Podle odst. 4 téhož ustanovení toto opatření provádí předseda soudu v souladu se stanoveným zastupováním v rozvrhu práce, pokud zajištění řádného chodu soudu nevyžaduje jiný postup. Podle návrhu místopředsdkyně soudu na další prodloužení vazby obžalovaného k přidělení věci jinému předsedovi senátu nedošlo proto, že by tento předseda senátu nestačil věc ve stanovené vazební lhůtě ukončit, ale situace byla taková, že ani stávající předseda senátu ji v potřebném rozsahu neprojednal a nerozhodl, přičemž po dobu tří měsíců nebyl ve věci proveden ze strany soudu jakýkoliv úkon. Návrh na další prodloužení vazební lhůty ze dne 25. 5. 1998 pak byl podán nepřislušným subjektem, neboť místopředsdkyně soudu v této věci nebyla v postavení předsedy senátu, který byl oprávněn takový návrh podat v souladu s § 71 odst. 5 tr. ř.

V daném případě tedy nečinnost orgánů soudu vedla k tomu, že ve věci nebylo vedeno další řízení, ačkoliv podle § 71 odst. 1 tr. ř. je obecnou povinností orgánu trestního řízení vyřizovat vazební věci přednostně s největším urychlením, zejména když se jednalo o věc, v níž již jedenkrát k prodloužení vazby nad dva roky došlo. Tato nečinnost nakonec vyústila i do zmíněného formálního pochybení ohledně subjektu, který následný návrh na prodloužení vazby podával.

Tyto významné okolnosti vrchní soud při rozhodování o podaném návrhu zcela přehlédl a v závěru odůvodnění svého usnesení se omezil na pouhé upozornění, že bude nutno tuto věc přidělit jinému senátu, pokud by i nadále trvala pracovní neschopnost příslušného předsedy senátu, když z výše uvedených důvodů podaný návrh na další prodloužení vazební lhůty měl být zamítnut.

Nejvyšší soud sice souhlasí s ostatními závěry, jež jsou v napadeném usnesení učiněny, tj. že u obžalovaného i nadále přetrvávají vazební důvody podle § 67 písm. a), c) tr. ř.*) a že jeho propuštěním na svobodu hrozí zmaření nebo alespoň podstatné ztížení dosažení účelu trestního řízení, ale vzhledem k průtahům v řízení, jež nastaly zaviněním orgánů Obvodního soudu pro Prahu 1, nelze dost dobře prohlásit, že nebylo možné trestní stíhání skončit ani v posledně prodloužené vazební lhůtě. Tím, kromě nesplnění formální podmínky obsažené v § 71 odst. 5 tr. ř., není splněna též jedna z podmínek vyplývajících z ustanovení § 71 odst. 3 tr. ř. a další prodloužení vazby

obžalovaného nad dva roky tak není možné akceptovat.

Z těchto důvodů Nejvyšší soud podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. napadené usnesení vrchního soudu zrušil a sám znovu rozhodl tak, že návrh na prodloužení vazby obžalovaného podle § 71 odst. 3 tr. ř. a contr. zamítl.

Poznámka pod čarou:

*) Poznámka redakce: Nyní ustanovení § 67 odst. 1 písm. a), c) tr. ř.